

10. marts 2016

Seksuel chikane

Hvert tiende FOA-medlem har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed og handlinger af seksuel karakter (seksuel chikane) i løbet af det sidste år. Det er især unge medlemmer og medlemmer i Social- Sundhedssektoren, som er udsat for seksuel chikane. Det viser en undersøgelse, som har udført i forbundets medlemspanel. I alt deltog 2.408 medlemmer i undersøgelsen, som er gennemført i april 2015.

Undersøgelsen viser også, at medlemmer, der har været udsat for seksuel chikane, er mindre glade for at gå på arbejde og i højere grad oplever at være stressede.

Hovedkonklusioner:

- Hvert tiende medlem i undersøgelsen angiver at have været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder. Det er primært borgere, patienter og pårørende, som udsætter medlemmerne for seksuel chikane.
- Medlemmer af begge køn udsættes for seksuel chikane.
- Det er især de yngre medlemmer, som har været udsat for seksuel chikane. Blandt medlemmerne i alderen 20-39 år har 15 procent været udsat for seksuel chikane, mens det kun er hver tiende af de 40-59-årige.
- Medlemmer i Social- og Sundhedssektoren er i langt højere grad udsat for seksuel chikane end de øvrige sektorer i FOA. I Social- og Sundhedssektoren har hele 16 procent været udsat for seksuel chikane i det forgangne år. Der er især ansatte på psykiatri-, special- og ældreområdet, der udsættes for seksuel chikane. I de øvrige sektorer er andelen blot 0-3 procent.
- Undersøgelsen peger på, at medlemmer, der har været udsat for seksuel chikane, generelt oplever et dårligere arbejdsmiljø og mindre arbejdsglæde end medlemmer, der ikke har været udsat for seksuel chikane.
- Blandt medlemmerne, der har været udsat for seksuel chikane, angiver 37 procent, at de i høj eller meget høj grad føler sig stressede. Det samme gælder kun for 18 procent af dem, der ikke har været udsat for seksuel chikane.

KONTAKT

Rapport udarbejdet af:
FOA Kampagne og Analyse

Presse/Fagbladet:

Politisk ansvarlig:

Cæcilie Saul
Tlf. 46 97 23 85

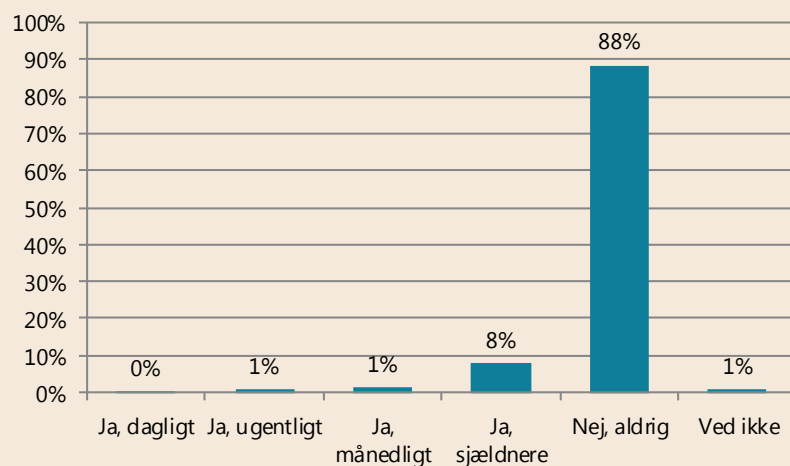
Amalie Dam-Hansen
Tlf. 46 97 26 81

- Blandt de medlemmer, der angiver, at deres arbejdsplads i høj grad prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer, har kun 8 procent oplevet seksuel chikane. På arbejdspladser, der slet ikke prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer, er det 30 procent af medlemmerne, der har oplevet seksuel chikane.

Hvert tiende FOA-medlem har været udsat for seksuel chikane i det sidste år

I undersøgelsen svarer hver tiende (10 %), at de har været udsat for seksuel chikane. Langt størstedelen af dem (8 %) har været udsat for seksuel chikane sjældnere end månedligt. Dette fremgår af figur 1 nedenfor.

Figur 1. Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for seksuel chikane på din arbejdsplads?

Antal svar: 2.235

Det har kun været muligt at angive ét svar.

FOA gennemførte i januar-februar 2014 en lignende undersøgelse om seksuel chikane.

Sammenligninger med denne undersøgelse udfordres dog af, at spørgsmålet om oplevet seksuel chikane på arbejdspladsen i 2014 var indledt med en definition af seksuel chikane, der kan have påvirket medlemmernes svar. Definitionen lød: "Seksuel chikane er en form for mobning, som består af uønskede, krænkende handlinger af seksuel karakter. Det er den krænkede person, som afgør, om der er tale om uønskede handlinger, og dermed om der er tale om sexchikane".

I undersøgelsen fra 2014 svarede knap hver femte (17 %), at de havde været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i det foregående år.¹ Det er således en markant højere andel end andelen i 2015-

¹ Undersøgelsen kan læses her: <http://www.foa.dk/Forbund/Presse/Rapporter-undersogelser/Medlemmer/2014>

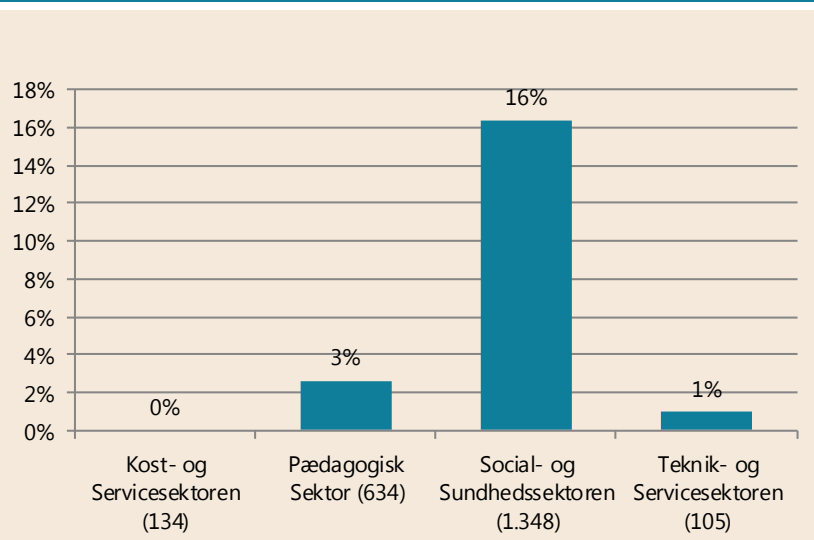
undersøgelsen. Da forskellen både kan skyldes, at der er sket et fald i omfanget af seksuel chikane, og at den eksplicite definition af seksuel chikane i 2014-undersøgelsen fik medlemmerne til at tolke begrebet seksuel chikane bredere, bør man være varsom med at tolke data som, at der nødvendigvis er sket et reelt fald i antallet af medlemmer, der oplever seksuel chikane.

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) foretager hvert andet år en undersøgelse af arbejdsmiljøet blandt beskæftigede personer i Danmark. I 2014 handlede undersøgelsen blandt andet om seksuel chikane.² I NFA's undersøgelse angav 3 procent, at de havde været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen inden for de seneste 12 måneder. Dette er en markant lavere andel end i denne undersøgelse. FOAs medlemmer er således mere udsatte for seksuel chikane end andre faggrupper. Dette fremgik også af NFA's undersøgelse, hvor social- og sundhedshjælpere blev fremhævet som særligt udsatte for seksuel chikane.

Seksuel chikane særligt udbredt i Social- og Sundhedssektoren

FOAs undersøgelse fra 2015 viser også, at det især er medlemmer i Social- og Sundhedssektoren, som udsættes for seksuel chikane. I FOAs undersøgelse svarer hele 16 procent, at de har oplevet seksuel chikane inden for det sidste år. I Pædagogisk sektor er det kun 3 procent, i Teknik- og Servicesektoren 1 procent og i Kost- og servicesektoren har ingen medlemmerne i undersøgelsen været udsat for seksuel chikane. Figur 2 nedenfor viser, hvor stor en andel i hver sektor, der har været udsat for seksuel chikane.

Figur 2. Andel der inden for det seneste år har været udsat for seksuel chikane. Fordelt på sektor.

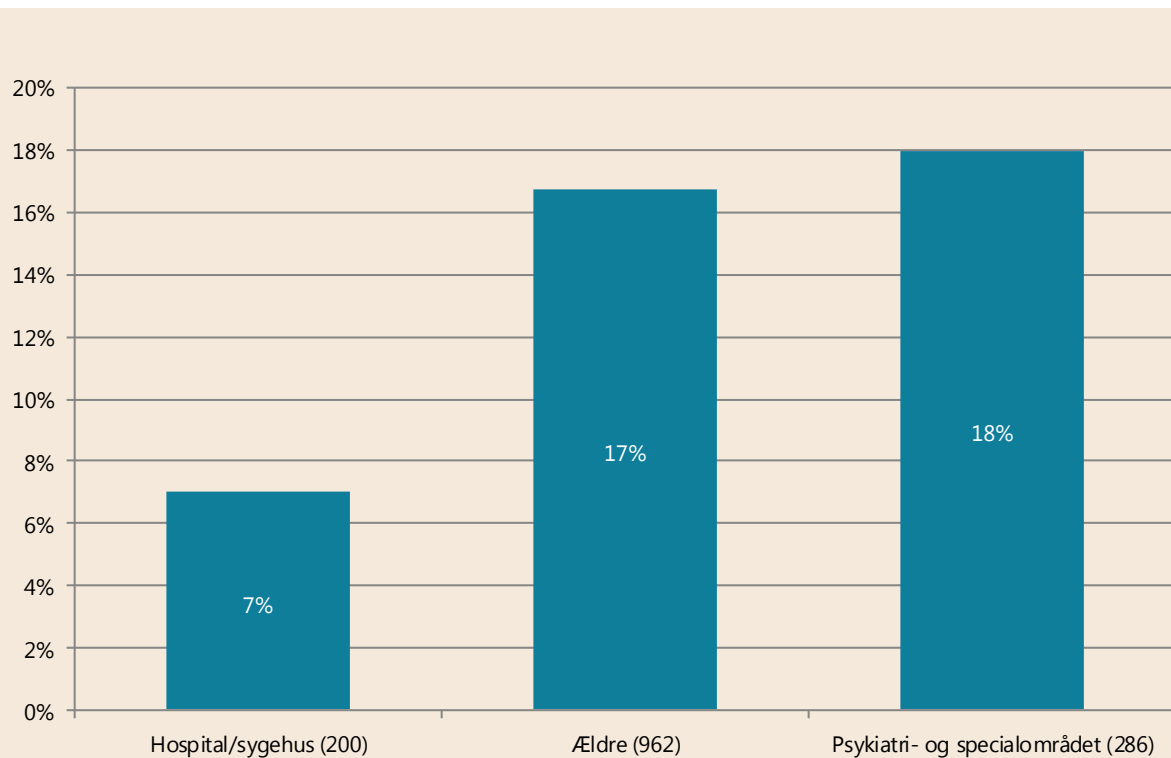
Antal svar: 2.234. Antal svar inden for hver sektor er angivet i parentes. Andelen viser, hvor mange procent der har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder. Dette inkluderer både dem, der har været udsat for det dagligt, ugentligt, månedligt og sjældnere. Forskellene mellem Social- og Sundhedssektoren og de andre sektorer er statistisk sikker.

² Et resumé af rapporten kan læses her: <http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/~media/Projekter/AH2014/Resume-AH2014.pdf>

I FOA-undersøgelsen fra 2014 var det også Social- og Sundhedssektoren, som klart dominerede statistikken omkring seksuel chikane, idet hver fjerde (25 %) angav at have oplevet seksuel chikane. De forskellige spørgsmålsformuleringer i de to FOA-undersøgelser gør det dog svært at sammenligne dem. Vi kan derfor ikke på baggrund af tallene konkludere, at medlemmer i Social- og Sundhedssektoren udsættes for mindre seksuel chikane i 2015 end i 2014.

Inden for Social- og Sundhedssektoren er det især medlemmer på psykiatri- og specialområdet³ samt ældreområdet⁴, som udsættes for seksuel chikane. Her har henholdsvis 17 procent og 18 procent oplevet seksuel chikane. Den tilsvarende andel er 7 procent på hospitaler/sygehuse. Dette fremgår af figur 3 nedenfor.

Figur 3. Andel i Social- og Sundhedssektoren, der har været udsat for seksuel chikane. Fordelt på arbejdssted.

*Antal svar: 1.448. I parentes er antal svar inden for hvert arbejdssted angivet.
 Andelen viser, hvor mange procent der har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder.
 Dette inkluderer både dem, der har været udsat for det dagligt, ugentligt, månedligt og sjældnere.
 Forskellene imellem hospital/sygehus og de andre arbejdssteder er statistik sikker.*

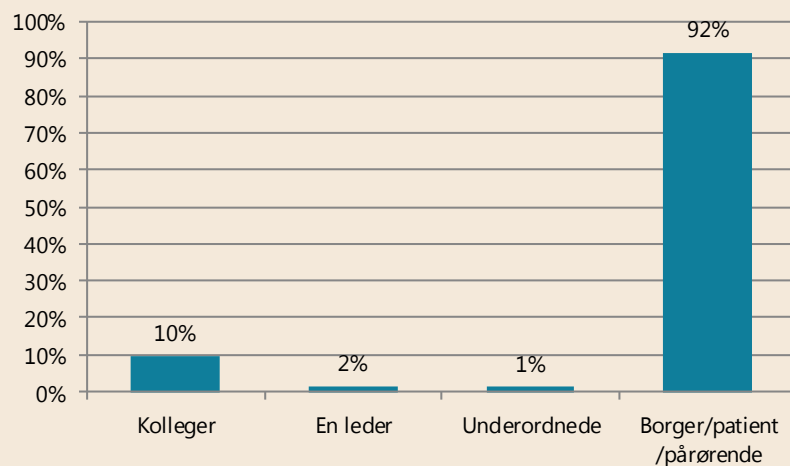
³ Psykiatri- og specialområdet består af medlemmer, der arbejder i behandlingspsykiatrien eller distrikpsykiatrien, i socialpsykiatrien og på specialområdet (handikapinstitution, døgninstitution, botilbud, specialskele eller lignende).

⁴ Ældreområdet består af medlemmer, der arbejder i hjemmeplejen og på et plejehjem/plejecenter. Dertil er medregnet medlemmer, der arbejder for vikarbureau.

Det er primært borgere, patienter og pårørende, der udsætter medlemmer for seksuel chikane

Blandt de 240 personer, der inden for det sidste år har oplevet seksuel chikane, er over 9 ud af 10 blevet udsat for det fra borgere/patienter/pårørende. 10 procent angiver, at de har været udsat for seksuel chikane fra kolleger, mens 2 procent har været udsat for det fra en leder. Kun 1 procent har været udsat for seksuel chikane fra en underordnet. Dette fremgår af figur 4 nedenfor.

Figur 4. Hvem udsatte dig for seksuel chikane?

Antal svar: 250. Der er 240 personer i undersøgelsen, som har været udsat for seksuel chikane, og de havde mulighed for at angive flere svar på spørgsmålet.

Disse resultater følger i høj grad resultaterne i FOAs undersøgelse fra 2014. Her svarede 94 procent, at en borger/patient/pårørende havde udsat dem for seksuel chikane, 6 procent svarede 'Kolleger', 1 procent svarede 'En leder' og 2 procent svarede 'Underordnede'.

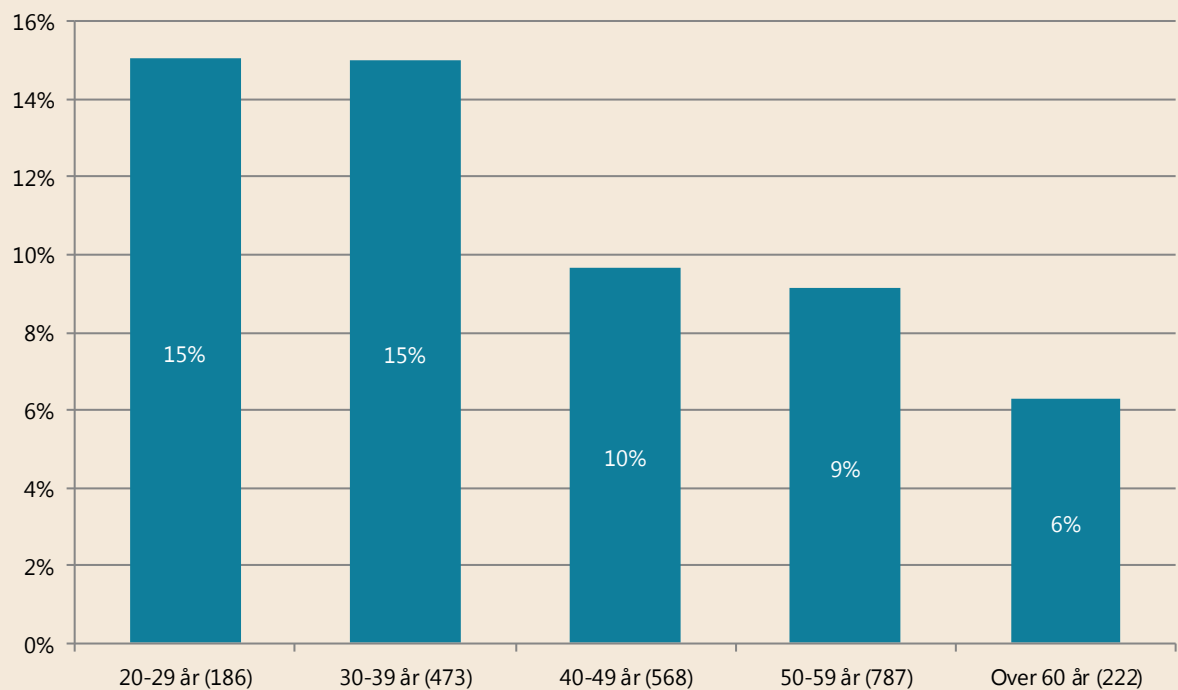
At FOAs medlemmer udsættes mere for seksuel chikane end lønmodtagere generelt kan derfor blandt andet skyldes, at mange af FOAs medlemmer har kontakt til mange borgere, patienter og pårørende i deres arbejde.

Vi har også undersøgt, om risikoen for seksuel chikane øges ved bestemte arbejdstider eller ved alenearbejde blandt medlemmer i alle sektorer. Her fandt vi dog ingen statistisk sikker sammenhæng, hvilket kan skyldes det lave antal svar.

Unge udsættes i højere grad for seksuel chikane

Det er primært de yngre aldersgrupper, der oplever seksuel chikane. I FOAs undersøgelse fra 2015 angav 15 procent af medlemmerne i aldersgruppen 20-39 år, at de havde været udsat for seksuel chikane, mens det kun gjaldt for omkring hver tiende af de 40-59 årige. Blandt medlemmer over 60 år svarede 6 procent, at de har været udsat for seksuel chikane i det sidste år. Andelenes fremgår af figur 5 nedenfor.

Figur 5. Andel der har været udsat for seksuel chikane. Fordelt på aldersgrupper.

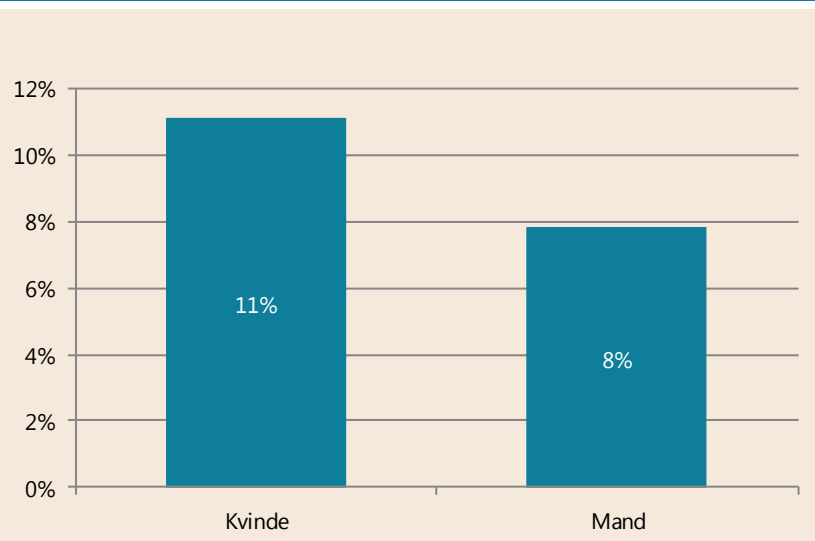
Antal svar: 2.236. I parentes er antal svar inden for hver aldersgruppe angivet.

Andelenes viser, hvor mange procent der har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder. Dette inkluderer både dem, der har været udsat for det dagligt, ugentligt, månedligt og sjældnere. Der er statistisk sikker sammenhæng mellem alder og oplevelser med seksuel chikane.

Både kvinder og mænd udsættes for seksuel chikane

Undersøgelsen viser, at medlemmer af begge køn udsættes for seksuel chikane. I undersøgelsen svarede 11 procent af kvinderne, at de har været udsat for seksuel chikane i løbet af de sidste 12 måneder, mens den tilsvarende andel for mænd var 8 procent. Dette fremgår af figur 6 nedenfor. Der er ingen statistisk sikker forskel på kønnene, hvilket måske skyldes det lave antal mænd i undersøgelsen.

Figur 6. Andel der har været udsat for seksuel chikane. Fordelt på køn.

*Antal svar: 2.235 (1.968 kvinder og 267 mænd).
Andelen viser, hvor mange procent der har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder. Dette inkluderer både dem, der har været udsat for det dagligt, ugentligt, månedligt og sjældnere. Forskellen mellem kønnene er ikke statistisk sikker.*

SOSU-sektoren:

Mindre arbejdsglæde blandt medlemmer, der har været udsat for seksuel chikane

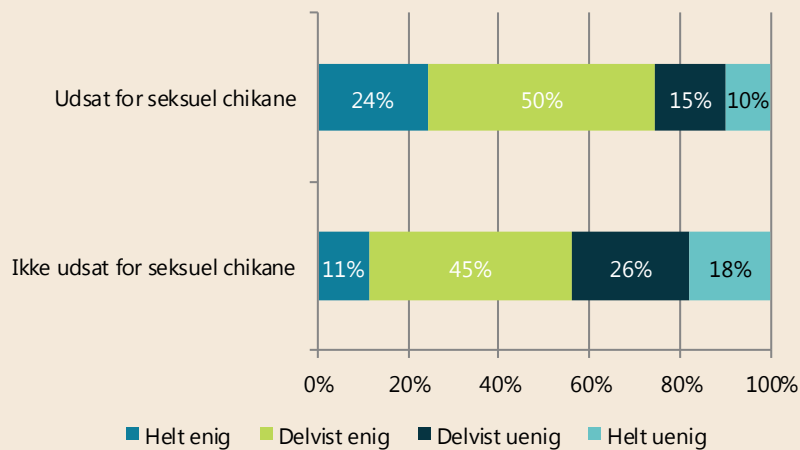
I det følgende ser vi nærmere på medlemmerne i Social- og Sundhedssektoren, og hvad seksuel chikane betyder for deres arbejdsmiljø og arbejdsglæde.

Blandt de medlemmer, der har været udsat for seksuel chikane, er kun 11 procent helt enige i, at der er et godt arbejdsmiljø på deres arbejdsplads. Den tilsvarende andel blandt medlemmer, der ikke har været udsat for seksuel chikane, er 24 procent.

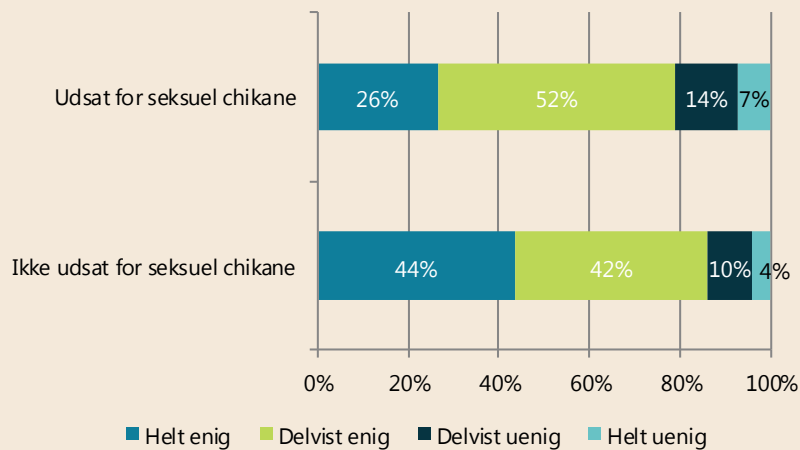
Undersøgelsen viser også store forskelle i arbejdsglæden. Blandt medlemmer i Social- og Sundhedssektoren, der ikke har været udsat for seksuel chikane, er 44 procent helt enige i, at de er glade for at gå på arbejde hver dag, mens den tilsvarende andel for dem, der har været udsat for seksuel chikane, kun er 26 procent. Andelen fremgår i figur 7 næste side.

Figur 7. Medlemmer i Social- og Sundhedssektoren: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?"

Jeg synes generelt, at arbejdsmiljøet er godt på min arbejdsplads

Jeg er glad for at gå på arbejde hver dag

Antal svar: Henholdsvis 1.348 og 1.349 medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren.

Medlemmerne er blevet spurgt, om de har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder. Dette inkluderer både dem, der har været udsat for det dagligt, ugentligt, månedligt og sjældnere.

Forskellene mellem dem, der har været udsat for seksuel chikane, og dem, der ikke har, er statistisk sikker.

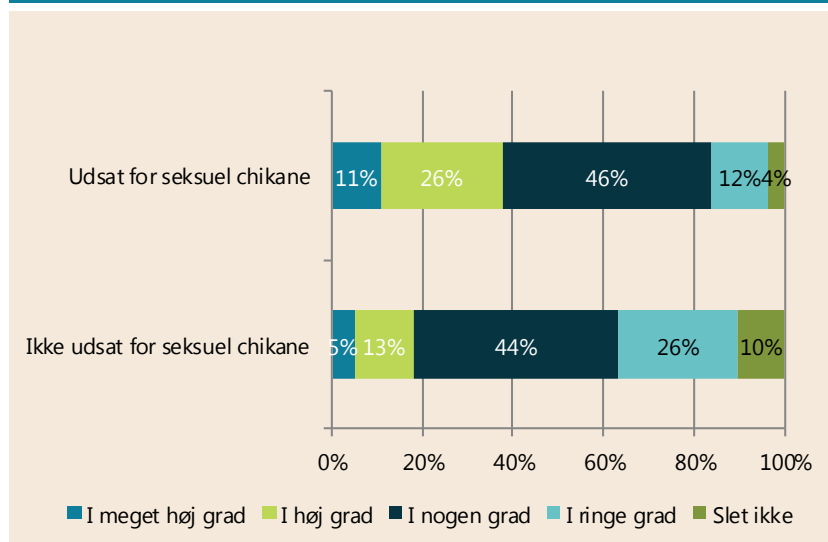

SOSU-medlemmer:

Øget stressniveau blandt medlemmer, der har været udsat for seksuel chikane

Undersøgelsen viser, at der er en sammenhæng mellem seksuel chikane og stress. Blandt medlemmer i Social- og Sundhedssektoren, der har været udsat for seksuel chikane, angiver over en tredjedel (35 %), at de i høj eller meget høj grad føler sig stressede. Den tilsvarende andel blandt dem, der ikke har været udsat for seksuel chikane, er 17 procent. Dette fremgår af figur 8 nedenfor.

Figur 8. Medlemmer i Social- og Sundhedssektoren: "I hvilken grad føler du dig stresset?"

Antal svar: 1.348

Medlemmerne er blevet spurgt, om de har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder. Dette inkluderer både dem, der har været udsat for det dagligt, ugentligt, månedligt og sjældnere. Forskellene mellem dem, der har været udsat for seksuel chikane, og dem, der ikke har, er statistisk sikker.

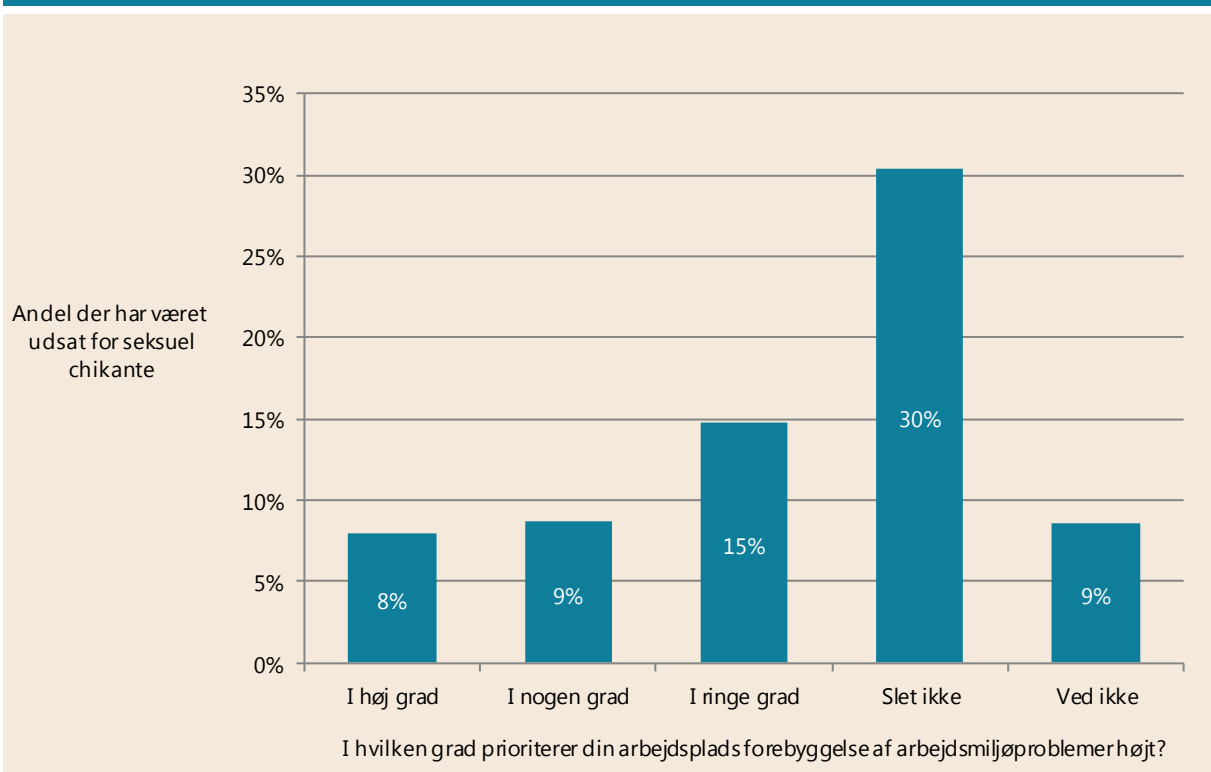
Vi har også set på, om seksuel chikane øger antallet af sygedage, men fandt ingen statistisk sikker sammenhæng.

Færre oplever seksuel chikane på de arbejdspladser, der prioriterer forebyggelse

Undersøgelsen viser, at de medlemmer, som oplever, at deres arbejdsplads prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer, i mindre grad er udsat for seksuel chikane.

Blandt de medlemmer (alle sektorer), der angiver, at deres arbejdsplads i høj grad prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer, har kun 8 procent oplevet seksuel chikane, hvorimod den tilsvarende andel blandt dem, der har angivet "slet ikke", er 30 procent. Sammenhængen er statistisk sikker. Andelen fremgår af figur 9 nedenfor.

Figur 9. Andel der har været udsat for seksuel chikane. Fordelt på i hvilken grad deres arbejdsplads prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer.

Antal svar: 2.230.

Andelen viser, hvor mange procent der har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen i løbet af de sidste 12 måneder. Dette inkluderer både dem, der har været udsat for det dagligt, ugentligt, månedligt og sjældnere. Sammenhængen mellem forebyggelse og oplevelser med seksuel chikane er statistisk sikker.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført fra 15.-27. april 2015.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet via en spørgeskemaundersøgelse udsendt til alle 4.524 erhvervsaktive medlemmer af FOAs elektroniske medlemspanel. Spørgsmålene er stillet til medlemmer fra alle sektorer. Der blev udsendt én påmindelse i dataindsamlingsperioden.

Målgruppen

Målgruppen for undersøgelsen er FOAs erhvervsaktive medlemmer (populationen). Da det kun er et udsnit af FOAs erhvervsaktive medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, er alle analyser af data forbundet med en statistisk usikkerhed.

Alle sammenhænge og forskelle, der trækkes frem i notaterne om arbejdsmiljø er testet statistisk signifikante på et signifikansniveau på minimum 95 %. Hermed kan vi med minimum 95 % sikkerhed sige, at der er tale om statistisk sikre sammenhænge og forskelle og ikke blot tilfældigheder. I tilfælde, hvor det kun er specifikke sammenhænge og forskelle i figurer, der er statistisk sikre, er det angivet i figurnoter og tekst.

Antal besvarelser og svarprocent

I alt blev alle 4.524 erhvervsaktive medlemmer i FOAs medlemspanel inviteret til at deltage i undersøgelsen. Blandt disse viste 122 e-mailadresser sig at være uvirksomme, så det reelle antal inviterede var 4.402.

2.408 medlemmer, svarende til 55 procent, gennemførte undersøgelsen fuldt ud eller delvist. 52 procent svarede på alle spørgsmål, mens 3 procent afgav nogle svar.

Repræsentativitet og vægtning af data

Medlemspanelet er ikke fuldstændigt repræsentativt for FOAs medlemsgruppe, og dertil er der ikke de samme svarprocenter blandt alle medlemsgrupper. I forhold til alder er især de yngre aldersgrupper i undersøgelsen underrepræsenteret i forhold til FOAs erhvervsaktive medlemmer, og det samme gælder for medlemmer i Kost- og Servicesektoren og Teknik- og Servicesektoren. Det har vi forsøgt at tage højde for ved at vægte data for sektor og alder, så fordelingen i stikprøven svarer til fordelingen blandt FOAs erhvervsaktive medlemmer.

Aldersvægtningen er lavet ud fra følgende aldersgrupper: under 40 år, 40-44 år, 45-49 år, 50-54 år, 55-59 år og over 60 år.

I beregningen af sektorvægte er der set bort fra medlemmer uden sektor. De få medlemmer i stikprøven uden sektor har blot vægten 1.